

נראדה אור

פרשת תצוה - זכור תשפ"ג
גליון קסב שנה ד
באור רבוה"ק מלעכוויטש קוידעני

{ שניני אור }

כבר כתבנו יותר מפעם שיום הפורים הוא למעלה מהגבלה - עד דלא ידע, כך שקשה להגדיר אותו במילים מוגבלות אך בכל זאת ננסה לגעת מעט במהותו ולקרבו אל המח והלב.

בפרשת משפטים נא' הנה אנכי שולח מלאך לפניך וגו', פירש"י כאן נתבשר שעתידין לחטוא [בעגל] ושכינה אומרת להם כי לא אעלה בקרבך [רק מלאך ילך עמם]. ובפר' כי תשא אחר שחטאו ישראל נא' ויאמר משה אל ה' ראה אתה אומר אלי העל את העם הזה ואתה לא הודעתני את אשר תשלח עמי. פירש"י מה שאמרת לי [לפני החטא] הנה אנכי שולח מלאך אין זו הודעה שאני חפץ בה.

מקשה הרמב"ן מדוע כאשר אמר זאת הקב"ה למשה קודם החטא לא אמר מאומה, רק כעת לאחר החטא אמר להקב"ה שאינו חפץ בהודעה זו.

דברים נפלאים בזה שמעתי מהרה"ג שלמה לייבל בשם הספה"ק שם משמואל המביא כי אביו האבני נור אמר, שאם יש לאדם השתוקקות לעבודת ה' אי אפשר שיהיה בגיהנם, ואם יהא שם ערב הוא שתשוקתו תוציא אותו משם החוצה כחץ.

בכך מיישב השם משמואל כי כאשר הודיע הקב"ה למשה שעתידים ישראל לחטוא ואזי תסתלק מהם השראת השכינה וילכו על ידי מלאך, לא היה למשה פתחון פה לטעון מאומה כי זוהי אכן שורת הדין. אך כאשר באים הדברים לידי מעשה והוא רואה את גדול תשובת בני ישראל ועוצם שתשוקתם להשם יתברך, זועק הוא להקב"ה אין זו הודעה שאני חפץ בה, כי בגודל תשוקתם זכאים הם להשראת השכינה למרות חטאם.

כל איש יהודי כמסו בקרבו רצון לקרבת אלקים, לחיים רוחניים בהם מורגשת נוכחות הבורא. אך באם התגבר עליו יצרו והכשילו בחטא ומרגיש על ידי זה מרוחק מהשם יתברך, מצדיק הוא את המצב מתוך הבנה שהריחוק הוא פרי חטאתו, תוצאה ישירה והגייונית ממעשיו.

מגיע ובא היום בו מתעורר מה שאירע לפני יותר מאלפיים שנה - על עם ישראל מרחפת גזירת כליה ואף משמים כבר חתמו על כך, אך מרדכי ואסתר אינם נכנעים - ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת. דבר אחד הם יודעים - הקב"ה עמנו והגזירה מוכרחת להתבטל, גם אם אין בפנינו שום טענה הגיונית מדוע לבטלה.

ביום הזה מתבונן היהודי בעצמו: אמנם חטאתי ופשעתי ובמו ידי התרחקתי, טענה הגיונית מדוע אמור אני לזכות שוב לקרבת הבורא אמנם אין בידי, אך כעת הנני זועק א-לי א-לי למה עזבתני, ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת - התשוקה הפנימית להכנס פנימה גוברת על הכל.

אכן הודיעו לי מראש שזוהי התוצאה, אך ביום שכזה הלב שלי זועק שזה לא יתכן - אין זו הודעה שאני חפץ בה.

ויהי כראות המלך את אסתר עומדת בחצר נשאה חן בעיניו - ולואי וזכחה.

{ דברות קודש }

תשוקה תמידית להשם יתברך בפנימיות לב היהודי

וכעין זה איתא בפלא יועץ להרה"ק מהארנסטייפל עה"פ (אסתר ד, ט) 'זאת פרשת הכסף אשר אמר המן לשקול על גני המלך ביהודים לאבדם'. 'גני המלך ביהודים' היינו נקודת מלכו של עולם הגנוזה בפנימיות לב כל איש ישראל המתעוררת בעת התפלה, ובקש המן להתגבר על נקודה זו על ידי 'פרשת הכסף'. כסף מלשון כיסופין ותשוקה, שאחר התפלה יתפרש ויתפזר הכיסופין בעניני עוה"ז ולא תשאר תשוקת לבם להשם יתברך ועל ידי זה יהא ח"ו 'לאבדם'.

מרדכי הצדיק גילה הנקודה הפנימית שבישראל
אמנם לנגד קלי' המן היה את כח מרדכי הצדיק שהיה

דבוק בהשם יתברך בכל מציאותו, כדאיתא (חולין קל"ט): מרדכי מן התורה מנין (שמות ל, כג) 'ואתה קח לך בשמים ראש מר דרוו', ומתרגמין מירא דכיא. ומורה על מדת היסוד שמקדש תשוקתו להיותה מיוחדת להשם יתברך.

מדה זו נקראת 'כל' כמאמר הכתוב (דה"א כט, יא וע"י בווה"ק תרומה קטו). 'כי כל בשמים ובארץ' כי היא כוללת כל המדות, כאשר על ידי שתשוקתו מיוחדת להשם יתברך מקשר כל מדות וכחות נפשו בכל פעולותיו להשם יתברך.

לכך שלחה אסתר למרדכי שבכח צדקותו וקדושתו יגלה נקודת התשוקה הפנימית שבישראל, 'ותאמר אסתר להשיב אל מרדכי לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן' (אסתר ד, טו-טז), שיגלה בישראל בחינת כל שהוא מדת התשוקה. היינו על ידי קדושתו והתקשרותו בהשם יתברך יכנס ויאסוף תשוקות בני ישראל המפוזרים בשושן בכל עניני העולם, ויגלה שתשוקתם הפנימית ליוצרים קיימת ועומדת בכל מצב ובכל זמן, ואף בהיותם בשפלות ובהסתר 'צחץ ישראל לא ישקר' (שמואל א טו, כט) ודבוקים בהשם יתברך בפנימיות לבם.

ועל ידי שנתגלה נקודת הלב שבישראל נתבטל כח המן וזכו לנס הפורים, 'ליהודים היתה אורה ושמחה' וגו' (אסתר ח, טז) - 'אורה' זו תורה ו'שמחה' זה יום טוב (מגילה טז), שעל ידי שנתעורר נקודה הפנימית שבלב הרגישו שמחת הנשמה בהשם יתברך ובתורתו.

« המשך בעמוד ד »

תשוקה תמידית להשם יתברך בפנימיות לב היהודי
ועשית מזבח מקטר קטורת וגו', ונתת אותו לפני הפרוכת אשר על ארון העדות לפני הכפורת אשר על העדות אשר אועד לך שמה (ל, א-ג). ובמגילה כתוב (ג, ה) ויאמר המן למלך אחשוורוש ישנו עם אחד מפורז ומפורד בין העמים וגו', ובחז"ל (אסתר ז, יב) איתא אלקיהם של אלו ישן הוא.

התעוררות נקודת הלב בעת התפלה

הנה כל איש יהודי יש בעומק נפשו נקודה פנימית הדבוקה תמיד ביוצרה, ובנקודה זו כל תשוקתו אינו אלא להתקרב להשם יתברך, אלא שלבושי הגוף מכסים נקודה זו ולכך אין מרגיש תמיד תשוקה ליוצרו. וזהו ענין עבודת התפלה שמעורר ומגלה הנקודה שבעומק נפשו להיות כל תשוקתו רק להשם יתברך, כנפסק בשו"ע (או"ח צח, א) שלא יתפלל בפיו ושפתיו בלבד אלא תהא התפלה עבודה שבלב לדבק נפשו בהשם יתברך.

אמנם תכלית התפלה שלא תחיה בו נקודת הלב בעת תפלתו בלבד, אלא תאיר בנפשו כל היום כולו. לא מבעיא בעת שעוסק בתורה שיהא פנימיות לבו דבוק בהשם יתברך, אלא אף בעסקו בעניני העולם יהיו כל מעשיו באופן שנקודת לבו הפנימית משתוקקת להשם יתברך ואינו נמשך אחר תשוקות אחרות.

בימי מרדכי ואסתר היתה נקודת הלב בהפטר

זה אשר היה בימי מרדכי ואסתר שהיו ישראל בשפל המצב, והיה אלקיהם ישן אצלם שבעמדם בתפלה לא נתעורר נקודת לבם להשם יתברך, ולא באו לעיקר תכלית התפלה לייחד הלב ברצון ותשוקה אחת להשם יתברך, כנפסק בהלכה (או"ח שם) שקודם התפלה יש להסיר מהלב כל רצון ותשוקה גשמית. וכיון שלא נתעורר לבם בעת התפלה ממילא בעסקם בעניני העולם נתפזר רצונם ותשוקתם בתענוגי החומר ולא היה מכוון לאהבה את ה'. וזה אשר קטרג המן באמרו 'ישנו עם אחד' - אלקיהם של אלו ישן הוא, שאין מתעורר נקודת לבם להשם יתברך בתפלתם, וממילא הם מפורז ומפורד בין העמים שמפוזרים תשוקותיהם בענינים אחרים.

תורה מגנא ומצלא

ונשמע קולו בבואו אל הקודש לפני ה' ובצאתו ולא ימות (כט, לה).

בספה"ק הסמיכו פסוק זה אל הכתוב (בראשית כו, כב) 'הקול קול יעקב'. ויש לרמוז על דרך דברי הגמרא (סוטה כא.) תורה מגנא ומצלא בין בעידא דעסיק בה בין בעידא דלא עסיק בה, לכך כאשר יהא 'הקול קול יעקב' - קול התורה נשמע 'בבואו אל הקודש לפני ה'', תגן התורה שאף 'ובצאתו ולא ימות' ולא תשלט ח"ו מגיפה וכחות הרע בבני ישראל.

תצוה - זכור תש"פ, קידושא רבא בתחילת התפשטות המגיפה רח"ל

תוכן דברות קודש מכ"ק מרן אדמ"ר שליט"א

משתה היין פורים תשפ"ב

ויהי בימי אחשורוש (אסתר א, א).

איתא בגמרא (מגילה י): כל מקום שנאמר 'ויהי בימי' אינו אלא לשון צער.

אמנם יש לבאר דאיתא בספ"ק (מאורות נתן, מאורי אור אות קפב ערך אחשורוש) אחשורוש מורה על הקב"ה - מי שאחרית וראשית שלו, וא"כ פלא הוא מה טעם 'ויהי בימי אחשורוש' הוא לשון צער, הלא השמחה הגדולה ביותר היא שזוכה היהודי לדעת והבנה שכל אחרית - כל ענין שנעשה בעולם הוא מהשם יתברך.

צער גדול אם חושבים שאחשורוש הוא כפשוטו

שתי תשובות בדבר, אפשר ללמוד כפשוטו ואפשר ללמוד יותר בפנימיות. בפשוטו כאשר קורא אדם את המגילה סובר שאחשורוש הכונה למלך רשע וטיפש שגזר גזירה על ישראל, אמנם האמת שאותו מלך רשע לא עשה מאומה, ואחשורוש הכונה להשם יתברך שאחרית וראשית שלו, וכל הגזירה לא היתה אלא לפנים כדי לעורר את ישראל בתשובה.

על זה אומרים חז"ל 'ויהי בימי אחשורוש' הוא לשון צער, כי כאשר אין היהודי מבין שכל אשר מתרחש בעולם הוא מהשם יתברך ומביט על המאורעות רק בלבוש החיצוני, וסובר שאחשורוש הכונה למלך טיפש שכבר מזמן איננו, הרי זה צער גדול ובאמת רחמנות עליו. אמנם מי שיש לו דעת מבין שלא יתכן דבר כזה.

ר' משה [וולדמן!] הנני רוצה להבין, הצדיקים שבכל הדורות, רשב"י האריז"ל הבעש"ט, כאשר הם קראו את המגילה ואמרו אחשורוש - בפורים - היום הגדול ביותר בשנה על מי הם חשבו, על מלך טיפש אשר לא יזכר ולא יפקד שמבלי עם ישראל כלל לא היו יודעים ממנו? והרי פורים הוא כיפורים, ביוה"כ פשע נעילה כאשר אומרים 'ה' הוא האלקים האם יעמוד משהו וידבר מאחשורוש, הרי אם בשעה שאומרים 'שמע ישראל' נעילה ידבר משהו מ'פוטין' הלא לשוטה יחשב, לא יתכן א"כ שבפורים מדברים מאחשורוש מלך טיפש.

לפעמים המשמעות הפנימית היא הפשוטות

בתורה"ק יש פרד"ס - פשט רמז דרש סוד, אמנם לפעמים הפנימיות הוא הפירוש הפשוט. כאשר מאיר לאדם קצת יותר הוא מבין שהפנימיות הוא הפשוטות, כי לא יתכן שמבכרים 'אשר קדשנו במצוותיו וצונו על מקרא מגילה' ומתגלה רישא דלא אתידע - שורש הכל, ואזי אומרים 'ויהי בימי אחשורוש' בכונה למלך אחשורוש הגשמי.

לכן אומרת הגמרא 'ויהי בימי אחשורוש' הוא לשון צער, כי אם מרגיש שקיימת מציאות גשמית שנקראת אחשורוש זהו צער, כיון שאינו דבוק בכל מציאותו בהשם יתברך אשר עוז וחדוה במקומו. אבל כאשר יהודי נמצא במקומו הראוי ומכיר שמלא כל הארץ כבודו, לשחוק יחשב אצלו לחשוב שמדברים על אחשורוש, אלא ודאי הכונה למלך שאחרית וראשית שלו. בפורים היום הגדול יש לזמר 'ה' מלך ה' מלך ה' מלך ה' מלך לעולם ועד'.

[התחיל לומר: 'ה' מלך ה' מלך' בנוסח בני עדות המזרח].

בפורים מבינים שהכל הוא רק משחק

בפורים מאיר ליהודי שירגיש באמת מציאות הבורא וכאשר באים במשך השנה כל מיני זמנים ומצבים [שיותר לא יהיו בעז"ה], ידע שהכל רק ממנו יתברך. כפי שעתה רועש העולם כאשר כמה שיכורים ברוסיה ובאוקראינה מכים אלו את אלו,

אמנם יהודי צריך לחיות עם דעת והתבוננות ולהבין שאם רוסיה נלחמת באוקראינה לא זה מכה את זה ולא זה את זה, כי הקב"ה הוא בעל מלחמות והוא לבד שאחרית וראשית שלו מנהל את העולם, וכל הנראה לעינינו אינו אלא משחק שנראה מבחוץ.

בהבנה זו מתחילים את הפורים במצות מקרא מגילה, וכך ממשיכים במצוות משלוח מנות מתנות לאבינוים וסעודת פורים - הכל עם הרגש זה.

בפורים לא מצאנו הלכה שהמתנות לאבינוים צריך שיהיו מתן בסתר, והרי המעולה שבצדקות היא מתן בסתר. אלא שמה שמרגיש האדם תמיד שאם אין לו הוא מבוייש ומי שיש לו הוא חשוב, מי שאביון הוא מקבל ומי שתורם הוא נותן, כל זה הוא טעות ודמיון של כל השנה. אבל כאשר מגיע פורים רואים שבדיקו ההיפך כשנותנים לאביון הוא הנותן הגדול ביותר, הנך סבור שאתה נותן לו אבל האמת שהוא נותן לך. כאשר חיים עם דעת כל התמונה נראית אחרת.

ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם (ט, א).

יש לבאר מהו הלשון ונהפוך הוא, ר' חנוך [לנדאו!] האם יש פסוק בתנ"ך שכתוב בו ונהפוך הוא, מדוע לא כתיב ונהפוך הדבר וכדו'.

הגשמיות נגלית לעינינו והרוחניות נסתרת

במגילה כתיב (ו, ה) 'ויאמר המלך אחשורוש ויאמר לאסתר המלכה מי הוא זה ואי זה הוא' וגו', ולכאורה לשון פלא הוא 'מי הוא זה ואי זה הוא'. אלא ש'הוא' מורה על דבר נסתר כפי שאומרים הוא על אדם שאינו לפנינו, אבל על מי שנמצא כאן אומרים אדם זה. בכל ימות השנה הקב"ה בעולם בבחינת הוא כביכול, ואינו מדברים על אמות העולם שאין יודעים כלל שהקב"ה בורא ומנהיג לכל הברואים ואצלם ודאי שהקב"ה נסתר, אלא אף אצלנו בני ישראל דבר גשמי נראה לעינינו כמציאות קיימת ודבר רוחני אינו ממש מציאות.

ר' יחזקאל [לנדאו!] כאשר מבקשים לבאר ענין רוחני כיצד מבארים זאת, על ידי משל של דבר גשמי. כפי שהכתוב אומר (תהלים לג, יח) 'הנה עין ה' אל יראוי למיחלים לחסדו', כאשר מבקשים להסביר שאביונו שבשמים צופה ומביט על ישראל ומבקש להשפיע להם רחמים וחסדים, ממשילים זאת בעין שהיא דבר גשמי. ומדוע - כיון שנמצאים בגוף גשמי ורק דבר גשמי רואים אנו כמציאות קיימת.

אמנם ככל שאדם מכיר יותר במציאות הבורא הוא מבין שדווקא הענינים הרוחניים הם המציאות האמיתית, וכל הענינים הגשמיים אינם אלא לבוש למציאות הרוחנית. כפי שאדם הלבוש בבגד אף אחד אינו סבור שהאדם הוא הבגד. ואף שהבגד מכבד אותו, האדם אינו הבגד אלא עצם מהותו.

במגילה לא מדברים על לבושים

כפי שכתוב במגילה (ב, ז) 'ויהי אומן את הדסה היא אסתר בת דודו', מי היא הדסה - הלא אין אדם כזה. אלא אומר רבי מאיר בגמרא (מגילה י): שהצדיקים נקראים הדסים, כי יש בהם מעשים טובים כפי שהדס יש בו ריח טוב. ולכאורה לפי זה היה צריך לומר 'ויהי אומן את אסתר הנקראת הדסה'. אלא שכאשר קוראים מגילה קוראים אחרת, 'ויהי אומן את הדסה' - את הצדקת שמורה על השכינה הק', ובעוה"ז היה להדסה שם אסתר על שם 'אנכי הסתר אסתיר' (דברים לא, יח) שהיה הכל בהסתר, כי במגילה מדברים על הנקודה עצמה.

אמנם בדרך כלל איננו חיים במצב זה והקב"ה אצלו במצב של 'הוא' שמציאותו נסתרת מאיתנו, ורק ענינים גשמיים רואים אנו בעינינו. כפי שכאשר קלי' עמלק מפתה את האדם באיזה תאוה ודמיון גשמי הוא נעשה אבוד, ומדוע - כי עניני עוה"ז - אכילה ושתייה ותאוות גשמיות הם אצלו בבחינת 'זה' שרואה זאת לנגד עיניו. ומאידך גיסא כאשר הוא לומד תוס' קשה לו, כי אור ה' שבתורה הוא אצלו בבחינת 'הוא' שאינו נראה לעיניו.

מי הופך הוא לזה וזה להוא

'ויאמר המלך אחשורוש ויאמר לאסתר המלכה מי הוא זה ואי זה הוא', הקב"ה - מלך שאחרית וראשית שלו אומר לאסתר 'מי הוא זה' - כיצד יתכן הסתר כזה על מציאות הבורא בעולם, שנוטלים את ה'הוא' שאינו מציאות אמיתית ועושים ממנו 'זה'. לכן אדם יש נסיון והוא נעשה אבוד, מדוע הוא אבוד כאשר הוא צריך להתגבר פעם אחת. אוחזים באמצע הלימוד ובא נסיון, הולכים ברחוב ובא נסיון, מדוע כ"כ קשה להתגבר הרי אין זה אלא 'הוא' שאינו מציאות אמיתית, והכיצד נהפך ל'זה' שנראה לנו כמציאות אמיתית. ואי זה הוא' - שנוטל את ה'זה', את הענינים הרוחניים שהם מציאות אמיתית ועושה מהם 'הוא'.

'ותאמר אסתר איש צר ואויב המן הרע הזה' (ז, ו), ר"ת ג' פעמים ה' שהוא אחד משמות ע"ב, כלומר קלי' המן אינה מניחה לגלות אורו יתברך ומהפכת בעולם 'הוא' ל'זה' ו'זה' ל'הוא'.

ונהפוך הוא - הוא נתהפך לזה

ועל זה נאמר 'ונהפוך הוא' שכאשר הכניעו קלי' המן נתהפך בחינת 'הוא' לבחינת 'זה', שנתגלה מציאות הבורא יתברך שהיה נסתר וראו כולם שמלא כל הארץ כבודו. וכפי שכאשר עברו ישראל בים אמרו 'זה א-ל', לא רק משה ואהרן ושבעים זקנים אלא אפילו שפחה, כך על ידי נס הפורים הכירו כולם 'מי הוא זה ואי זה הוא' - 'זה א-לי ואנוהו' - פיוט 'מי הוא זה' שמזמרים בשמחת תורה נלקח מהמגילה.

[התחיל לומר 'מי הוא זה'].

וכאשר 'ונהפוך הוא' שמתגלה המציאות האמיתית, ממילא 'אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם'. כי העולם הלא נברא בשביל התורה ובשביל ישראל שנקראו ראשית וכיון שכל תכלית העולם בכדי שיעסקו ישראל בתורה, ודאי אמורים ישראל לשלוט בשונאיהם. היום אברך אמר לי שכאשר הוא חושב בבוקר שהוא הולך ללמוד עם החברותא בכלל קל לו לקום משנתו, ואם אין זה כך וקשה לקום בבוקר להתפלל וללמוד אין זה המצב הנכון שאמור להיות. ממילא כאשר נעשה 'ונהפוך הוא' ישראל שולטים בשונאיהם, ומתגברים על כל הכחות שמפריעים בעבודת ה'.

אמנם במשך ימות השנה, הקב"ה בעולם בבחינת הוא - כי לא כל השנה פורים. אבל בעת שזוכה בקרוב לגאולה השלמה יהא כל השנה פורים, ולכן 'כל המועדים יהיו בטלים וימי הפורים לא נבטלים' (יוצר לשבת זכור). כדכתיב (ישעיהו כה, ט) 'ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה', שמה שעתה בהסתר בבחינת 'הוא' יתגלה ויהא בבחינת 'זה'. ובמדרש (שמו"ר ס"ז) איתא שבקריעת ים סוף אמרו ישראל פעם אחת זה - 'זה א-לי ואנוהו', אבל לעתיד יאמרו פעמים זה - 'הנה אלקינו זה, זה ה' קוינו לו'. כי פעם אחת זה פירושו שזוכים פעם אחת

להרגש זו ואחר כך מסתלק, אבל פעמים 'זה' היינו שנעשה זה המציאות התמידית.

לא לפחד מביאת המשיח

לפני שבועיים הייתי בשבת בחו"ל ואמר לי מישהו שעתה שפרצה מלחמה בין רוסיה לאוקראינה מדברים שמשיח עומד לבוא והוא מפחד מזה. רצוני שיגידו כאן כולם את האמת, האם רוצים הנכם שמשיח יבוא או שמפחדים מזה. מדוע מפחדים מביאת משיח – כי אין את הדעת הנכונה ומפחדים שהמצב הקיים יפסיק, אבל האמת שהמצב שהננו חיים בו כעת אינו המצב הנכון. החיים כעת הם מציאות של טעות ודמיון, ואם מבינים זאת מצפים שיבוא המשיח ונתחיל לחיות חיים אמיתיים של גילוי מציאות ה'.

מדוע צריך לפחד מהמשיח – האם כתוב שהוא יפחיד את האנשים ויעשה להם דברים לא טובים, אדרבה הקב"ה הלא ברא את העולם כי דרך הטוב להיטיב, וכאשר הבריאה כולה תבוא לתכליתה – 'ונגלה כבוד ה' ודאי תהא זו ההטבה הגדולה ביותר. אלא מאי הנך מפחד מהעבירות שלך, כאשר יבוא משיח הוא יעזור לך לשוב בתשובה או שתשוב כבר קודם.

הכיצד יתכן שאדם אומר בתפלה 'כי לישועתך קיוונו כל היום', ובעומק לבו הוא חושב שבעייתו האמיתית היא רק מה שלא קיבל משכורתו בזמן, אבל אם הכל ילך כשורה עדיף להשאר במצב הזה. הקב"ה הלא ברא את העולם לתכלית שיהא 'ונגלה כבוד ה', כפי שיהא בביאת המשיח שה'הוא' יתהפך פעם אחת ולתמיד, כבודו יתברך כבר לא יהא מכוסה 'ונגלה כבוד ה', 'ואמר ביום ההוא הנה אלקיניו זה'. מה מעניין אותי מה יהא עם כל העניינים שלי, העיקר שכבר יתבטלו כל ההסתרות והעולם יבוא לתכליתו.

[התחיל לומר 'ונגלה כבוד ה'].

הכל ממך נזבד זבוד (פיטו יעידון יגידון).

בשמונה עשרה אומרים 'קונה הכל', יהודי צריך להתבונן 'הכל ממך נזבד זבוד', בתפלה זוכה יהודי להכיר שאין שום דבר בעולם שאינו מהשם יתברך – קונה הכל.

חשיבות התפלה לקבוע לה זמן ומקום

חז"ל אומרים (ברכות ז): שהתפלה היא מהדברים העומדים ברומנו של עולם ובני אדם מזולזלים בהם. ומדוע מזולזלים דוקא בתפלה ולא במצות מזוזה או שלוח הקן, אלא שגם בתפלה אנשים לא מזולזלים בעצם דין התפלה אלא בכך שהיא עומדת ברומנו של עולם. אדם חושב לעצמו אקום בבוקר וכבר אמצא מקום להתפלל שחרית. אדם צריך לסדר משהו, היכן תתפלל מנחה? – כבר נתפוס מנחה, היכן תתפלל ערבית? – כבר נתפוס ערבית.

תפלה עומדת ברומנו של עולם, שלש פעמים ביום נותנים לכל יהודי הזדמנות שתהא לו שייכות לדבר שעומד ברומנו של עולם, לתפלה שעומדת למעלה למעלה מכל העניינים שבעולם. ובני אדם מזולזלים בהם – ודאי כולם מתפללים אבל מתייחסים לתפלה ח"ו בזלזול, הולכים בלילה לשבע חתונות, ובודאי שצריך גם להתפלל ערבית אז בסוף אתפוס מנין ואתפלל. תמיד מדברים שיש לבוא להתפלל בשטיבל, חושבים שמתכוונים בשביל הקאמפאני – כדי שיהיו עוד כמה אנשים במנין. לא זהו הענין אלא בכדי שהתפלה תהא דבר קבוע ומתוכנן, ולא דבר שתופסים לאחר שמסדרים את כל שאר העניינים.

מתחילת היום מתכננים את התפלה

הרמב"ם (ריש הלכות תפלה) כותב שזמני התפלות שלש פעמים ביום הוא מדרבנן אבל התפלה פעם אחת ביום הוא מדאורייתא. ונלמד מהכתוב (שמות כג, כה) 'ועבדתם את ה' אלוקיכם', שיש לעמוד בתפלה לפני הקב"ה 'לעניני עבדים אל יד אדוניהם' (תהלים קכג, ב), כעבד שידוע שאין לו מאומה אם האדון לא יתן לו צרכיו. ממילא כפי שעבד כאשר קם בבוקר חושב היום הנני צריך לעבוד את האדון כי זוהי כל מציאות העבד, כך יהודי צריך להשכים בבוקר ולחשוב מה יש לי היום – שלש תפילות שהנני צריך לעמוד לפני השם יתברך כעבד לפני אדונו.

אמנם למעשה משכימים בבוקר ולא זוכרים כ"כ שזהו תפקידנו, קודם צריך לקחת את הילדים לחיידר אח"כ צריך לסדר כמה עניינים ואח"כ נתפלל. בימינו יש זמן תפלה חדש – ממתי שמגיעים הילדים לחיידר עד הזמן שמתחיל הכולל... לא זו היא הדרך, יהודי משכים בבוקר ויודע שהוא עבד – 'ואמר לי עבדי אתה' (ישעיהו מט, ג), והדבר החשוב ביותר שצריך לעשות הוא לעמוד בתפלה לפני השם יתברך כעבד לאדוניו – בפורים מתגלה בנפש עבדות זו.

כל הפידורים חשובים פחות מהתפלה

ב"ה יש ילדים ובעז"ה יזכו כולם לילדים וצריכים לקחת אותם לחיידר ולגן אבל זה צריך להיות עם חשבון, לא שלוקחים את הילדים וכשמסיימים מוצאים זמן לתפלה, אלא מתחלה יודעים שהיום צריכים לקחת את הילדים וצריכים לעמוד בתפלה כעבד. אדם צריך להפקיד כסף בבנק כדי שלא יחזור הצ'ק וכעת זהו הדבר החשוב ביותר אצלו, אבל הוא צריך לדעת שתפלה עומדת ברומנו של עולם פירושו שהיא חשובה יותר מכל דבר אחר שעומד בדרך, כל דבר שצריך לסדר פחות חשוב ממנחה של יום חמישי. ובאם יש אפשרות להתפלל יחד בשטיבל ודאי שכך התפלה בצורה ראויה יותר, ואף זה עומד ברומנו של עולם שחשוב יותר מכל ענין אחר.

וכאשר עומדים בתפלה כראוי, מכירים שבעצם הקב"ה מסדר לנו את כל העניינים. לפעמים יהודי מרגיש מנותק ח"ו מהשם יתברך, אבל כאשר הוא עומד בתפלה מכיר בחיבור שיש לו עם הבורא. אמנם אני צריך לסדר דבר מה אבל האמת שמי שמסדר זאת הוא השם יתברך, שהרי אמרתי בתפלה 'קונה הכל' – 'הכל ממך נזבד זבוד'.

איתא בגמרא (חולין קלט): המן מן התורה מנין שנאמר (בראשית ג, יא) 'המן העץ'.

העולם מפרשים דברי הגמרא, שבמגלה נאמר (ד, יא-יג) 'ויספר להם המן את כבוד עשרו ורב בניו ואת כל אשר גדלו המלך וגו', וכל זה איננו שוה לי בכל עת אשר אני רואה את מרדכי היהודי יושב בשער המלך. והרי כולם משתחווים לו ואין חסר לו מאומה ומה אכפת לו שאדם אחד אינו משתחוה, אלא שזהו כח הרע שאם דבר אחד אינו כרצונו אינו מרוצה כלל. ובדרך זו – להבדיל היה אצל אדם הראשון שהיה יכול לאכול מכל עץ הגן, אבל הוא רצה דוקא לאכול מעץ הדעת שהיה אסור עליו.

הנחש בא עם טענות שכליות

אמנם עומק הדברים הוא שבעץ הדעת בא הנחש וטען שהטעם שצוה להם הקב"ה לא לאכול ממנו הוא (בראשית ג, ה) 'כי יודע אלוקים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלקים יודעי טוב ורע'. כלומר הקב"ה צוה שלא יאכל ללא טעם וסברא, והנחש בא עם טענות שכליות להבין את סיבת

האיסור, ואח"כ שוב בא עם הגיון כשם שאין מיתה בנגיעה כך אין מיתה באכילה.

ובאמת היו צריכים לומר לנחש, מה הנך רוצה ממני, הבורא יתברך אמר 'לא תאכלו ממנו' (שם פ"א) ואיני חפץ לעבור על מצותו. הנך חכם גדול ונצחת את השכל שלי בטענותיך, אבל כמה כבר גדול השכל שלי, וכי הנך סבור שעם השכל שלי הנני יכול להבין דבר ה'. אמנם ודאי אין לנו השגה באדם הראשון שמלאכי השרת צולין לו בשר ומסננין לו יין (סנהדרין טז), אבל בדקי דקות היה כאן עירוב כלשהו של דעת עצמית לפי מדרגתו, ככהן גדול שנכנס לפני ולפנים ויהא לו פניה כלשהי של מציאות עצמית, אף שודאי לנו אין כל השגה בכך.

כן היה – להבדיל אצל המן שבה עם חשבונות שכליים, אמנם בני ישראל קיבלו תורה בסיני ויש בהם נשמה – חלק א-לוה ממעל, אבל כעת הם במצב אחר ישנים מן המצוות (מגילה יג), אלוקים ישן הוא (אסתר ז, ב), ומצד ההגיון כבר אינם דבקים בהשם יתברך. ועל זה באה אסתר ואמרה למרדכי 'לך כנוס את כל היהודים' (אסתר ד, טז), האר להם שדבקותם בהשם יתברך אינה דבר מובן בשכל והגיון. 'אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם' (מלאכי ג, ו), אותו כלל ישראל שעמד בקבלת התורה עומד גם היום והוא אשר ילך לקראת משיח.

עד דלא ידע – ביטול הדעת לגמרי

וכאשר אירע הנס – 'ונהפוך הוא' אמרו (מגילה ז) מחייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, אמנם הנני מבין בשכל שלי שארור המן וברוך מרדכי, אבל בפורים אין לי שום דעת עצמית. המן ארור – כי הקב"ה אמר 'זאת עשו שנאתי' (מלאכי ג, א), ומרדכי ברוך כי כך אמר הקב"ה, אבל הדעת שלי אינה תופסת מקום. לכן האכילה ושתייה של פורים מתקנת הכל עד השורש (דברי שלום לפורים בשם מרן אדמו"ר הזקן ז"ע), כפי שחטא עץ הדעת היה שחווה סחטה לאדם אשכול ענבים (ב"ר יט, ה), כי מה שנפגם כאשר היה ענין של דעת עצמית נתקן על ידי ביטול הדעת לגמרי.

וכאשר זוכים בפורים שהדעת אינה תופסת מקום, ממילא גם אחר פורים היא אינה תופסת מקום. וכאשר היצה"ר יבוא אלי עם כל מיני טענות, אומר לו הנך רוצה לדבר אל הדעת שלי – בפורים כבר ביטלתי את הדעת. 'האיש מרדכי הולך וגדול' (אסתר ט, ד) – הארת פורים אינה מסתלקת אלא גדלה והולכת במשך כל השנה. כאשר מבטלים את הדעת לגמרי, מתקנים הכל עד השורש ומעתה כולם אנשים חדשים – 'יתן גם מחר ליהודים' (שם פ"א).

רבי נטע נטיעה – אור הפורים כנטיעה

כדאיתא בגמרא (מגילה ה): רבי נטע נטיעה בפורים. וכי לא היה לרבי מה לעשות בפורים? מסבים לסעודה בבוקר וכן לפנות ערב, מקרא מגילה משלוח מנות לאביונים, כל בני ישראל באים לרבי והוא יוצא לגינה לנטוע נטיעה? אלא הכונה שאדם חושב שהיום ומחר יש פורים אבל אח"כ זה נגמר, אוכלים ושותים והשתיה כדת – שתיה מרובה מאכילה – מאירים חכמה ובינה אבל אח"כ נגמר הכל. לכן רבי נטע נטיעה בפורים, רבי בא ואמר שפורים אינו אלא נטיעה – נטיעה של שמחה, כאדם שנטוע נטיעה והיא גדלה והולכת עד שנעשית עץ גדול. תדעו שפורים אינו אלא התחלה, האמונה והאור של פורים אינם אלא כנטיעה שממשיכה לגדול.

זהו מה דאיתא בליקוטי תורה (לפורים עה"פ 'הימים האלה') מהמגיד מטשערנאביל זי"ע שאור הפורים הוא הכנה לאורו של משיח, כי אור הפורים הוא נטיעה של עולם חדש שיש בו גילוי כבוד ה'.

זכירת מעשה עמלק – אכפתיות לדבר שבקדושה
בחז"ל (מגילה יח) איתא 'זכור את אשר עשה לך עמלק' (דברים כה, יז), יכול בלב ת"ל לא תשכח' הא שכחת הלב אמור, הא מה אני מקיים 'זכור' בפה, ויש לבאר מה טעם באמת אין די בזכירת הלב.

יש לבאר ע"פ מה דאיתא בספר ברכת שמעון למור"ר ראש ישיבת טשעביץ זללה"ה, בהא דכתב רש"י במצות שכחה (דברים כד, יט) שמהא דכתבה תורה שמתברך האדם בקיום מצות שכחה אף שבה לידו שלא במתכוין, נלמד שאם נפלה סלע מידו ומצאה עני ונתפרנס בה מתברך עליה. ומקשה מה צורך ללמוד נפלה סלע מידו וכו' ממצות שכחה, הלא לכאורה היא היא. וביותר קשה היאך באמת למדים נפלה סלע ממצות שכחה, הלא בשכח עומר בשדה המצוה שלא ישוב לקחתו ועל זה מתברך, אבל נפלה ממנו סלע ומצאה עני לא מיירי דוקא באופן שיכול לשוב לקחתו.

ומבאר שענין השכחה תלוי בערך חשיבות הדבר בעיני האדם **ודבר שחשוב אצלו ביותר ודאי לא ישכח**, כאשר לא ראינו אדם השוכח לבוא לחתונתו או למול את בנו. ובדבריו אלו יש לפרש דברי המשנה (אבות ג, ז) כל השוכח דבר אחד ממשנתו מעלה עליו הכתוב כאלו מתחייב בנפשו. ולכאורה מה טעם נענש על השכחה שאינה בידו וביותר שאין כח הזכירה שוה בכלום. **אלא שאם היה ברור לאדם שכל דבר שלומד הוא עצם מחייב ודאי לא היה משכחו**, ושכחתו היא סימן שאין דברי התורה חשובים אצלו ביותר ולכן כאלו מתחייב בנפשו.

בוה מבאר בברכת שמעון שהאדם שכל מעייניו נתונים בענינים חומריים, בבואו לקצור תבואתו ודאי מדקדק שלא ישכח מאומה בשדה, ממילא אם שוכח האדם עומר בשדה הרי זה **אות וסימן שאין עניני הגשמיות חשובים כ"כ אצלו**. ואמרה תורה המתחיל במצוה אומרים לו גמור, שאחר שכבר מנותק מעניני הגשמיות ושכח עומר בשדה, לא יקשר עצמו שוב בגשמיות אלא יעזבו לעניים, ולכן מברכו הכתוב על שאינו שקוע בחומריות. וכן הוא באדם שנפלה סלע מידו שהוא סימן שאינו קשור כ"כ בממונו, כי השקוע בגשמיות ודאי לא יאבד אפילו פרוטה. ולמדו חז"ל שאף הוא מתברך על שאינו אחוז בחומריות, כאשר מתברך השוכח עומר בשדה, ע"כ דבריו הנעימים.

בדרך זו יש לפרש מצות זכירת מעשה עמלק. כי הנה אין נסיונות דורנו כנסיונות דור הקודם, ובאם בדור הקודם היה את מחנה היראים לדבר ה' ומנגד מחנה הלוחמים בשומרי התורה ל"ע, ובמלחמה ודאי יש שנופלים ויש שמנצחים ועומדים. בדורנו נשתנו הדברים ויתכן שיהא אדם נראה בחיצוניותו כאחד מהמחנה פנימה ולבוש ממש במלבושי החסידים או שאר קהלות ישראל הכשרים, אמנם בלבו הוא **קר ואדיש לענינים שבקדושה**. וכאשר מתאחדים מחנה היראים לדבר שבקדושה אינו מתאחד עמהם, באמרו שאף שודאי יש להתנהג כראוי אבל בכל זאת לא צריך להגזים ואין זה **כה נורא** - כל מיני דברי קרירות הבאים מתוך אדישותו לענינים אלו.

והוא מכח עמלק שמקרר ונוטל את האכפתיות לדברים שבקדושה. כדאיתא ביוצרות שעמלק הוא 'וד ייר לץ שמו', כי קלי' עמלק היא לקרר בליצנותו כל דבר שבקדושה. וכדאיתא מהרה"ק הרמ"מ מרימנוב ז"ע שעם ליצנות יכולים אפילו להכחיש מציאות הבורא ח"ו, כי אין זה טענה בדעת ושכל אלא שמביע קרירות ואדישות מהענין.

וכן בבוא שב"ק ויהודים בוערים בתפלות ובנשמת ומתאספים יחד בליל שב"ק באש ובהתלהבות, אותו אדם

מתנהג בקרירות ואומר שלא מעניין אותו - ובכלל היכן כתוב שצריך לשבת יחד בליל שבת לזמר שירות ותשבחות וכו', וכל זה מתוך שלא איכפת לו מהענין.

אמנם האופן הראוי הוא שיהא איכפת ליהודי מכל ענין שבקדושה, וכאשר יהודים מתאחדים לכל ענין שבקדושה להשיג עוד מעט קרבת אלקים והרגשה דקדושה יתחבר ויצטרף אליהם. ואל יאמר אדם שבעל מזג קר הוא ולכן אינו מתלהב בענינים אלו, כי הלא כאשר ידברו עמו על כסף וענינים אחרים הנוגעים לו, יראו היטב אם הוא אכן קר או שאכפת לו.

זהו ענין זכירת מעשה עמלק כי השכחה באה מתוך שלא איכפת לאדם מהדבר, על כן יש לזכור לעולם שעמלק רשע על שבה לקרר ההרגשה לדברים שבקדושה. ולכן לא די בזכירה בלב ויש לזכור אף בפה, כדי שתהא הזכירה בשלמות ויחקק בעומק לבו להיות חס ואכפתי לענינים שבקדושה.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, יוקרא – זכור תשע"ז, קידושא רבא

מחיית הרע באופן שמיד יעסוק בטוב

בפרקי דר"א (פמ"ד) אמרו ישראל למשה רבינו כתוב אחד אומר 'זכור את אשר עשה לך עמלק' (דברים כה, יז) וכתוב אחד אומר 'זכור את יום השבת לקדשו' (שמות כח, ה) היאך יתקיימו שניהם זה זכור וזה זכור. אמר להם משה לא דומה כוס של קונדיטון לכוס של חומץ זה כוס זה כוס, זה זכור לשמור ולקדש את יום השבת וכו', וזה זכור להשמיד ולהכריח את כל זרעו של עמלק.

יש לבאר מהי שאלתם היאך יתקיימו שניהם זה זכור וזה זכור, ומה השיב להם משה ממשל שני כוסות.

כתיב (תהלים לד, יט) 'סור מרע ועשה טוב', שמתחלה יש לשרש הרע מקרבו ואח"כ לעסוק בטוב בתורה ועבודה. אמנם איתא בספ"ק שאם יעסוק הרבה בעזיבת הרע יכול ח"ו להתנוול עמו ולהידבק ברע, על כן דרך הישר שמיד עם החלטתו לעזוב הרע יעסוק בטוב עד אשר יסתלק ממנו הרע לגמרי.

כמאמר רז"ל (קידושין ל) אם פגע בך מנוול זה משכחו לביהמ"ד, שאף אם עדיין לא הושרש המנוול מנפשו ימשכחו לביהמ"ד לעסוק בתורה ועבודה. ודרך זו הנהיגו הצדיקים תלמידי הבעש"ט שלא ירבו לעסוק בסור מרע, כי אם העיקר להרבות בעשה טוב – עשה חבילות של מצוות.

זהו ענין מחיית עמלק בשבת דייקא, שמיד עם מחיית הרע מקרבו ידבק עצמו בעשה טוב, על ידי השבת שנתעורר בה אור הנשמה ומרגיש בנפשו 'מהי יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים', 'אכסוף נועם שבת', כדאיתא מהרה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב שבת גימטריא אהבה בכל לב אהבה בכל נפש אהבה בכל מאד.

זהו ביאור המדרש ששאלו ישראל למשה כתיב 'זכור את אשר עשה לך עמלק' וכתב 'זכור את יום השבת' היאך יתקיימו שניהם. כי זכירת עמלק מורה על העסק ברע להכניעו וזכירת השבת על העסק לדבק עצמו בטוב והם סותרים זה לזה.

והשיב להם שהוא דומה לכוס של קונדיטון וכוס של חומץ זה כוס זה כוס. כלומר אף ששני הכוסות מלאים אין תשמישם שוה, כי כוס הקונדיטון תשמישו להיות כלי קיבול להחזיק מה שבתוכו, וכוס החומץ תשמישו לרוקן ולשפוך את שבתוכו. וכן ענין זכירת עמלק אינו עבור שיעסוק בו הרבה להכניעו כי אם לסור ממנו באופן שמיד יפנה לעסוק בטוב בזכור את יום השבת.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, תצוה – זכור תשע"ה, ליל שבת

פורים כיום כיפורים שהולכים בבגדי לבן

ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת (כח, ב). איתא בגמרא (מגילה יב) שלבש אשורוש במשתה בגדי כהונה, כתיב הכא (אסתר א, ד) 'יקר תפארת גדולתו' וכתבי התם 'לכבוד ולתפארת'. וברש"י שהיו בידו שם בגדי כהן גדול שהביאן מירושלים.

הנה בגמרא לא נתבאר אי הכונה לבגדי הזהב או לבגדי הלבן שלבש הכהן הגדול ביום הכפורים, ובפשטות הכונה לבגדי הזהב שהמה בגדים מפוארים. אף שבאור החיים הק' איתא שבגדי זהב הם כנגד ד' אותיות שם א-די ונרמזים בתיבת 'נבדו', ובגדי לבן כנגד ד' אותיות שם הויה ונרמזים בתיבת 'תפארת', ולפי זה כיון שהילפותא מתיבת 'לתפארת' הכונה לבגדי לבן. פשטות דברי הראשונים ברמב"ן ובספורנו כי 'לכבוד ולתפארת' הכונה לבגדי הזהב המכובדים, וכן לפי דברי רש"י בפשטות הכונה לבגדי הזהב המיוחדים לכהן גדול ולא לכהן הדיוט.

ולכאורה אף לדברי האוה"ח הק' אף שתיבת 'תפארת' מורה ביחוד על בגדי לבן, על דרך כלל כונת הכתוב 'לכבוד ולתפארת' על בגדי הזהב המיוחדים לכהן גדול ומזה ילפינן בגמרא לגבי אשורוש.

כן הוא בפנימיות הענין שלא היה לאשורוש שליטה בבגדי לבן, כי בגדי זהב יש בהם אחיזה מצד הדין, אבל בגדי לבן הם רחמים גמורים ואין בהם אחיזה כלל לצד שכנגד. ועל זה איתא (תיקו"ז, תי כא) שפורים נקרא ע"ש יום הכיפורים, כי ביוה"כ לובשים בגדי לבן כיון שאין בו שליטה לשטן, כדאיתא (יומא כ) שליט ליה רשותא לאסטוני ביוה"כ, ובטור (או"ח סי' תרה) איתא שביוה"כ אף השטן אמר להקב"ה יש לך עם כמלאכי השרת, וכן הוא בפורים שנתהפך הרע לגמרי ואין לו שליטה.

בוה יש לרמז מה שכל מצוות יום הפורים הם באות מ', דאיתא בספ"ק (תולדות יעקב יוסף קדושים ד"ה אמנם שמעתי) שלעתיד לבוא יוציאו אות מ' מהס"מ וישאר אותיות סא"ל שהוא שם קדוש. ולכונה זו מקיימים מצות הפורים להוציא האות מ' מהס"מ שיתהפך כולו לטוב, כבחנינת יוה"כ שאף השטן ממליץ טוב על ישראל.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, תצוה – פורים המשולש תש"פ, ליל שבת

»» המשך מעמוד א

קטורת – התקשרות להשם יתברך בכח הנקודה הפנימית

זהו ביאור הכתובים 'ועשית מזבח מקטר קטורת' וגו', קטורת מלשון התקשרות ומורה על התקשרות כחות הנפש בכל המעשים להשם יתברך. 'ונתת אותו לפני הפרוכת אשר על ארון העדות לפני הכפורת', כי קודש הקדשים מורה על נקודת הלב הפנימית שבישראל הדבוקה תמיד ביצורה ומתגלית בעת התפלה, כדאיתא בשו"ע (או"ח צד, א) שבעת התפלה ידמה בעצמו שעומד בארץ ישראל בירושלים בביהמ"ק ובקודש הקדשים כנגד הכפורת. ועל ידי קודש הקדשים שהוא נקודת הלב שנתעורר בעת התפלה, נשפע הכח לקשר כל המעשים בעניני העולם להשם יתברך שהוא ענין הקטורת.

זהו ענין מיחייב אינם לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין אורו המן לבורך מרדכי (מגילה ז), שנתגלה נקודת הלב הפנימית שבאיש ישראל אשר בה דבוק ביצרו בכל מצב וזמן בלא שום חילוק. וכבר הזכרנו הא דאיתא בישמח משה (פר' בשלח) שביה"כ על ידי שמוסר עניני הגוף להשם יתברך, וזכה אח"כ לענינים אלו באופן נעלה ומקודש יותר. ובדרך זו יש לומר שביום הפורים על ידי שמוסר דעתו להשם יתברך, וזכה לדעת והתקשרות בהשם יתברך באופן נעלה יותר.

יעזור השם יתברך שנוכה לכל הקדושות הנשפעות ביום הפורים, ועל ידי הקטורת שהוא התקשרות כל כחות הנפש להשם יתברך יתבטלו כל כחות הרע ותתבטל המגיפה ל"ע ונוכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

תצוה – זכור תש"פ, ריעוא דרעיון